Factsheet 2023-2
Basisvaardigheden PO

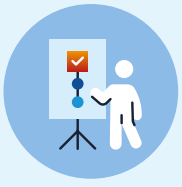
NATIONAAL COHORTONDERZOEK ONDERWIJS
van het NRO

Taalvaardigheid: 1ste meting Masterplan basisvaardigheden

Goede basisvaardigheden in taal en rekenen zijn van cruciaal belang om goed te kunnen functioneren in onze samenleving. Helaas heeft een deel van de leerlingen in het primair onderwijs moeite met de beheersing hiervan. Iedereen en jongeren hebben basisvaardigheden nodig om alle schoolvakken succesvol te kunnen volgen, maar ook om klaar te zijn voor het vervolgonderwijs en deel te kunnen nemen aan de samenleving. Om die reden is in 2022 het Masterplan basisvaardigheden geïntroduceerd, met als doel om op een duurzame manier de basisvaardigheden van de Nederlandse leerlingen te evalueren en indien nodig te verbeteren.

Met deze nieuwe reeks factsheets willen we inzicht geven in de ontwikkeling van de basisvaardigheden van leerlingen in het Nederlands primair onderwijs. We kijken naar de Cito-vaardigheidsscores van begrijpend lezen en spelling, ten behoeve van de basisvaardigheid *taalvaardigheid*. We gebruiken hiervoor data uit de leerlingvolgsystemen en het NCO. In deze factsheet kijken we voornamelijk naar de eindtoets (E-toets: afname in mei-juni). Deze factsheet dient als een eerste monitor en geldt als een soort nulmeting, omdat we het beeld van de beheersing van taalvaardigheid bekijken tot en met 2021/2022, het schooljaar vóór het Masterplan basisvaardigheden werd geïntroduceerd. We presenteren in deze factsheet zowel (de ontwikkeling van) absolute vaardigheidsscores als het percentage leerlingen dat een bepaald referentieniveau heeft behaald.

In deze factsheet laten we trendanalyses zien over vijf schooljaren, maken we het startniveau in groep 3 inzichtelijk en vertalen we vaardigheidsscores naar referentieniveaus voor groep 6 en 7. Dit doen we telkens voor de schooljaren 2017/2018 tot en met 2021/2022. Middels cohort-analyses volgen we vijf cohorten van groep 3 tot en met groep 7. Het oudste cohort zat in 2017/2018 in groep 7 en het recentste cohort in 2021/2022. De analyses zijn berekend op ongeveer 2100 basisscholen in Nederland.

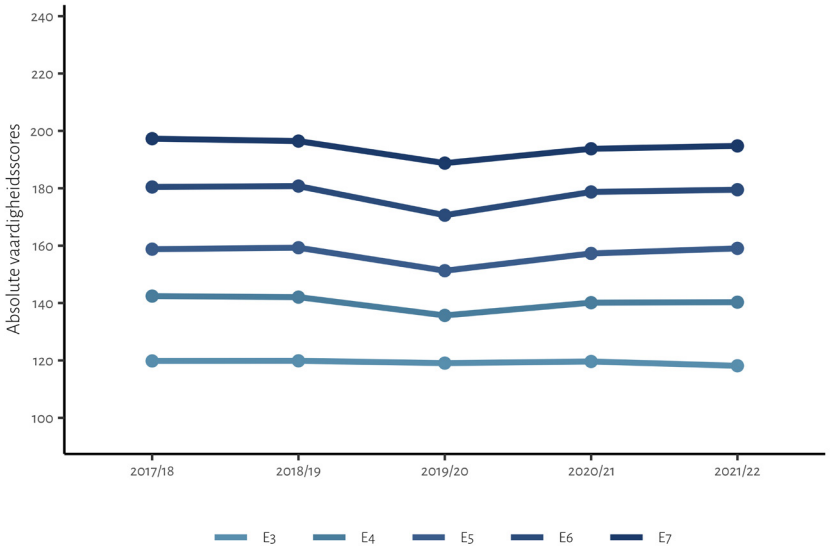

Highlights

- Ondanks een lagere vaardigheidsscore in schooljaar 2019/2020, het jaar waarin de COVID-pandemie uitbrak, zien we over het algemeen weinig verschillen voor begrijpend lezen en spelling.
- Het startniveau in groep 3 is bij begrijpend lezen relatief stabiel gebleven, bij spelling zien we een daling.
- In 2019/2020 hebben minder leerlingen het referentieniveau 1F en 1S behaald voor begrijpend lezen op de E-toets van groep 6 en groep 7. Bijna twee keer zoveel leerlingen scoorden in dat jaar lager dan het referentieniveau 1F in vergelijking met de jaren ervoor.

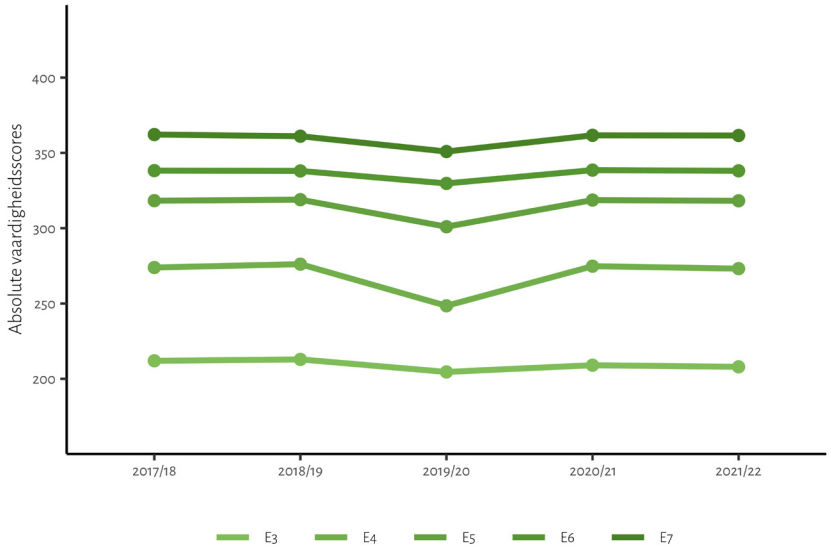
In **Figuur 1** en **Figuur 2** zien we de gemiddelde vaardigheidsscores voor begrijpend lezen en spelling van de E-toetsen van groep 3 tot en met groep 7 voor de schooljaren 2017/2018 tot en met 2021/2022. De vaardigheidsscores van de E-toetsen begrijpend lezen en spelling zijn niet met elkaar te vergelijken omdat ze een andere schaal hebben.

In **Figuur 1** zien we dat leerlingen op de E-toetsen voor begrijpend lezen door de tijd heen een net iets lager vaardigheidsscore behaalden in vergelijking met het schooljaar 2017/2018. Tussen 2017/2018 en 2021/2022 is de vaardigheidsscore voor begrijpend lezen licht gedaald, maar voor geen enkele groep is de daling groter dan drie absolute vaardigheidspunten.

Figuur 1. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets **begrijpend lezen** voor groep 3 t/m 7, schooljaren 2017/2018 t/m 2021/2022

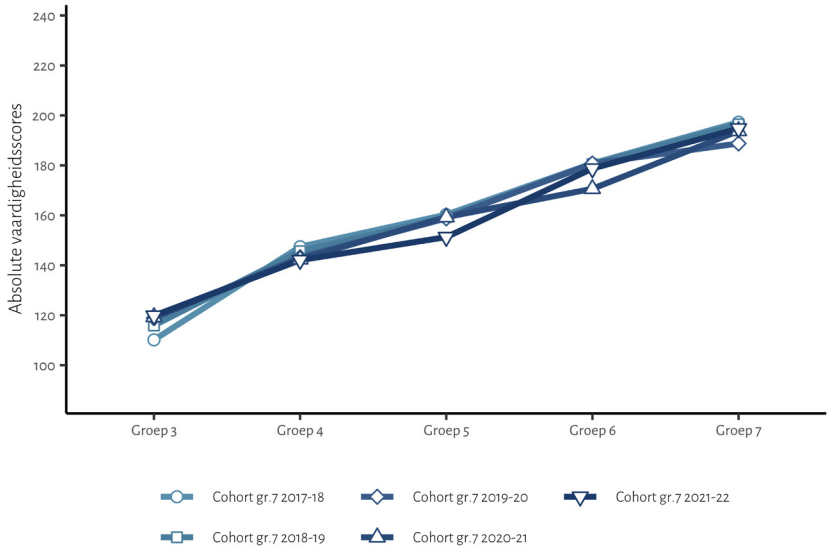
Uit **Figuur 2** wordt duidelijk dat de behaalde vaardigheidsscores op de E-toetsen voor spelling nagenoeg hetzelfde zijn gebleven tussen 2017/2018 en 2021/2022. Het grootste verschil zien we in groep 3 waar de absolute vaardigheidsscore is gedaald van 211 naar 207.

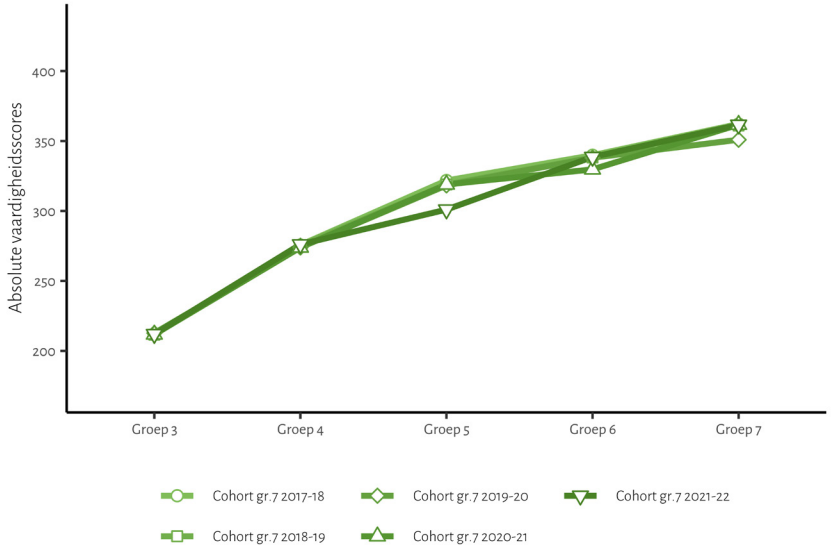
Figuur 2. Absolute vaardigheidsscores voor de E-toets **spelling** voor groep 3 t/m 7 , schooljaren 2017/2018 t/m 2021/2022

In **Figuur 3** en **Figuur 4** presenteren we de absolute vaardigheidsscores van de E-toetsen per cohort. Hierdoor kunnen leerlingen van groep 3 tot en met 7 gevolgd worden gedurende hun hele basisschooltijd. Wij laten vijf cohorten zien en leggen de resultaten op elkaar. Wanneer een bepaalde groep binnen een cohort afwijkt van de andere cohorten valt dit dus direct op. **Figuur 3** toont de resultaten voor begrijpend lezen en **Figuur 4** voor spelling.

Wanneer we de cohorten met elkaar vergelijken komt uit **Figuur 3** naar voren dat leerlingen van cohort 2017-18 in groep 3 gemiddeld een lagere vaardigheidsscore voor begrijpend lezen behaalden dan de groep 3-leerlingen in de overige cohorten. Het gemiddelde van groep 4-leerlingen wijkt tussen de cohorten niet veel van elkaar af. Leerlingen in groep 5 uit cohort 2021-22 hebben lagere vaardigheidsscores behaald in vergelijking met de andere cohorten. Hetzelfde geldt voor groep 6-leerlingen uit het 2020-21 cohort en groep 7-leerlingen uit het 2019-20 cohort.

Figuur 3. Absolute vaardigheidsscores op de E-toetsen **begrijpend lezen** voor de groep 7-cohorten 2017-18 t/m 2021-22.

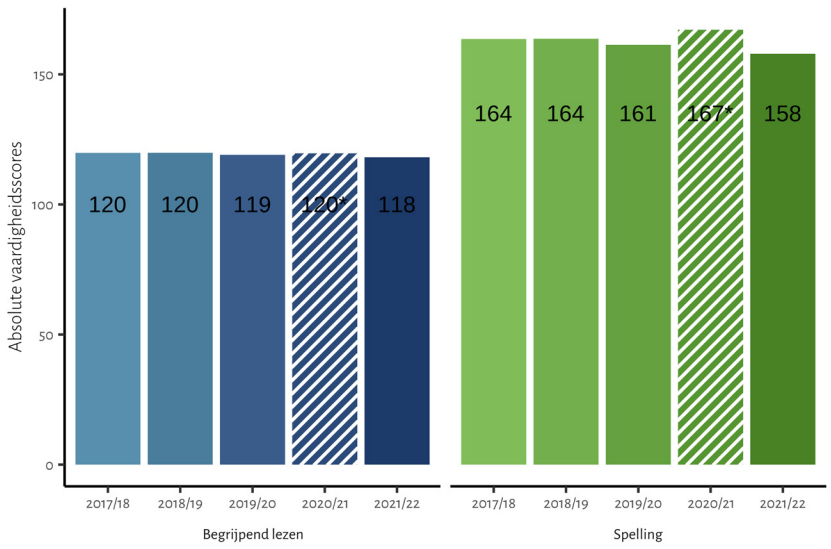
Figuur 4. Absolute vaardigheidsscores op de E-toetsen **spelling** voor de groep 7-cohorten van 2017-18 t/m 2021-22.

***Noot**: Merk op dat bij cohort 2017-18 de gemiddelde vaardigheidsscores van groep 3 van het schooljaar 2013/2014 voor **spelling** niet beschikbaar zijn aangezien dit toetsen van een andere generatie betreffen die niet omgerekend kunnen worden.*

In **Figuur 4** zien we, dat de absolute vaardigheidsscores voor leerlingen in groep 3 en groep 4 voor ieder cohort nagenoeg hetzelfde zijn gebleven. Het grootste verschil vinden we bij groep 5-leerlingen uit het 2021-22 cohort: zij behaalden een lagere vaardigheidsscore dan de groep 5-leerlingen uit de andere cohorten. Leerlingen van groep 6 uit het 2020-21 cohort en leerlingen van groep 7 uit het 2019-20 cohort behaalden ook iets lagere vaardigheidsscores in vergelijking met de andere cohorten. Echter is het verschil tussen de cohorten hier niet zo groot als bij de groep 5-leerlingen.

Figuur 5 laat het startniveau van groep 3-leerlingen zien, weergegeven door de eerste toets die deze leerlingen hebben gemaakt in groep 3. Voor begrijpend lezen zijn dat de E-toetsen, voor spelling de M-toetsen. Merk op dat de behaalde vaardigheidsscores niet met elkaar te vergelijken zijn omdat het andere schalen betreft.

Bij begrijpend lezen zien we dat leerlingen in de getoonde schooljaren vergelijkbare vaardigheidsscores behaalden. Bij spelling zien we een dalende trend tussen de schooljaren 2017/2018 en 2021/2022. Het COVID-19 schooljaar 2020/2021 wijkt om meerdere redenen af van andere schooljaren en laat zich daarom niet goed interpreteren en met andere schooljaren vergelijken.

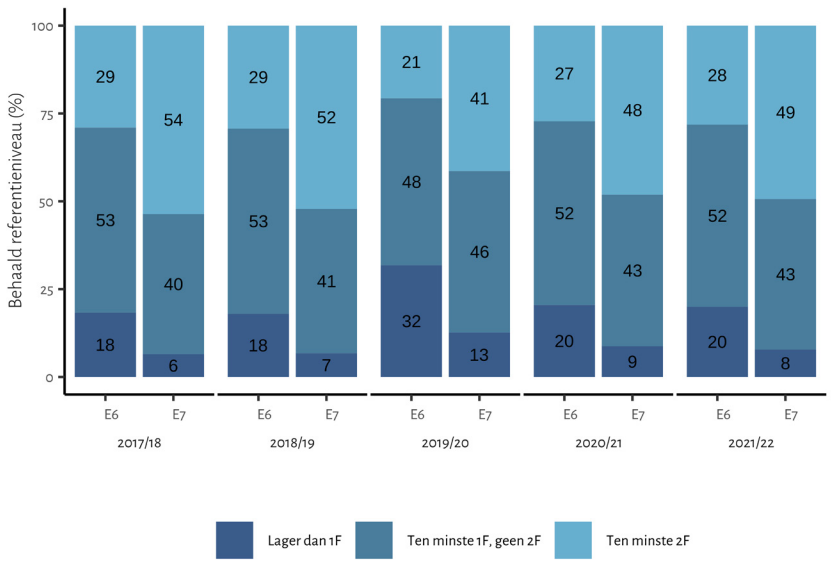

Figuur 5. Startniveau van leerlingen **begrijpend lezen** en **spelling** in groep 3 weergegeven in absolute vaardigheidsscores (E-toetsen voor begrijpend lezen, M-toetsen voor spelling), schooljaren 2017/2018 t/m 2021/2022

Noot: *De absolute vaardigheidsscores in het schooljaar 2020/2021 wijken af van de andere jaren. Enerzijds was het geval dat de M-toets gemiddeld 6 weken later werd afgenomen, anderzijds zaten we toen midden in de COVID-19 pandemie. Omdat onduidelijk is of we daardoor een hogere, gelijke of juist een lagere score zouden moeten verwachten is de gemiddelde vaardigheidsscore in 2020/2021 niet goed te interpreteren of te vergelijken met de andere jaren.*

Naast vaardigheidsscores worden behaalde resultaten ook in referentieniveaus uitgedrukt. In **Figuur 6** laten we zien hoeveel procent van de leerlingen in groep 6 en 7 onder het fundamenteel niveau 1F zit, op het fundamenteel niveau 1F zit en hoeveel procent van de leerlingen het streefniveau 2F of hoger behaald. Deze vergelijking kunnen we alleen voor begrijpend lezen laten zien.

Figuur 6 laat zien dat ongeveer 80% van de leerlingen in groep 6 en ongeveer 90% van de leerlingen in groep 7 het fundamenteel niveau 1F heeft behaald op de E-toetsen voor de getoonde vijf schooljaren. In het COVID-19 schooljaar 2019/2020 lagen deze percentages lager. Het percentage leerlingen dat het fundamenteel niveau 1F niet heeft behaald lijkt relatief stabiel over de jaren heen (met uitzondering van het COVID-19 schooljaar 2019/2020).

Figuur 6. Percentage leerlingen dat een referentieniveau 1F en 2F behaald heeft voor **begrijpend lezen** voor de E-toets groep 6 en 7, schooljaren 2017/2018 t/m 2021/2022

Let op

> Deze nieuwe (reeks) factsheets kunnen niet vergeleken worden met de resultaten van de reeks leergroei-factsheets, waar we de periode vóór en sinds COVID-19 vergelijken, aangezien dit andere uitkomstmaten betreft.

> De figuren uit deze factsheets kunnen niet gerelateerd worden aan beleidsmaatregelen en zijn niet voor de evaluatie daarvan te gebruiken.

Colofon

Van Vugt, L., Haelermans, C., Abbink, H., Baumann, S. & Hendrikse, A. (2023). "*Taalvaardigheid: 1ste meting Masterplan basisvaardigheden*". NCO Factsheet BV 2023-2.